

Motion till riksdagen 2019/20:3621

av Fredrik Christensson m.fl. (C)

Med anledning av skr. 2019/20:162 Riksrevisionens rapport om undantag från skolplikten – regler, tillämpning och tillsyn

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska följa Riksrevisionens rekommendationer enligt RIR 2019:37 och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa ett nationellt frånvaroregister och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Alla barn som omfattas av den allmänna skolplikten har rätt till en kostnadsfri grundläggande utbildning i en allmän skola. Det är en grundbult i det svenska skolväsendet och förutsättningen för ett starkt välfärdsland där alla ges chansen till utbildning och jobb. Det finns emellertid enligt Riksrevisionen oklarheter i fråga om hur skolplikten har upprätthållits. Under hösten 2018 uppdagades ett fall i södra Sverige där vårdnadshavarna till skolpliktiga barn hade uppgett att de hade tillbringat större delen av året utomlands och att barnen därför inte hade haft möjlighet att följa svensk skolgång. Kommunen fattade beslut om att skolplikten hade upphört på grund av varaktig vistelse utomlands. Det framkom dock senare att familjen inte hade varit utomlands i den utsträckning som de hade uppgett för kommunen. Det var bl.a. mot bakgrund av den händelsen som Riksrevisionen inledde sin granskning av undantag från skolplikten.

För Centerpartiet är rätten till utbildning grundläggande; alla barn och unga har rätt till kvalitativ och likvärdig utbildning oavsett föräldrarnas socioekonomiska bakgrund. En god utbildning är avgörande för fortsatta studier eller jobb. Ingen elev ska riskera att falla ur systemet; här har staten ett stort ansvar.

Riksrevisionens slutsats är att regelverket inte tillämpas i enlighet med lagstiftarens intentioner. Detta medför en stor variation såväl mellan som inom kommunerna i

tillämpning av lagstiftningen. Skolinspektionen har inte utövat någon tillsyn över hur bestämmelserna tillämpas, och Skolverket har inte tagit fram tillräckligt med stöd och vägledning för någon bestämmelse, enligt Riksrevisionen.

Riksrevisionen ger följande rekommendationer:

- Regeringen bör ta initiativ till att ändra bestämmelserna i skollagen och då beakta hur långa ledighetsbeslut en rektor ska kunna ta, om en möjlighet till sanktionsavgift bör införas i skollagen och om bestämmelsen om varaktig vistelse utomlands enbart ska vara tillämplig för barn till statligt anställda som är stationerade utomlands.
- Skolinspektionen bör utföra tillsyn av hur bestämmelserna tillämpas.
- Skolverket bör ta fram stöd och vägledning på området.

Trots den skarpa och tydliga kritiken är regeringen ytterst vag i sitt svar. I regeringens skrivelse 2019/20:162 går att läsa att ”regeringen anser att det kan finnas behov av att se över de aktuella bestämmelserna och kommer att ta med sig frågan i det fortsatta arbetet.” Vi menar tvärtom att frågan behöver tas på största allvar och att Riksrevisionens rekommendationer bör följas. Vidare instämmer vi med Skolverket om att frågan om frånvaro är större än de delar som Riksrevisionen lyfter i sin rapport. Problemet med stor frånvaro och hemmasittare behöver ses ur ett större perspektiv. I utredningen Saknad! Uppmärksamma elevers frånvaro och agera (SOU 2016:94) presenterades flera förslag för att säkerställa alla elevers rätt till skolgång, och bl.a. föreslogs ett nationellt frånvaroregister. Ett nationellt frånvaroregister är vidare en naturlig del av digitaliseringen av skolan och förenklingen av administrationen ute på skolorna. Dessvärre har inget hänt. Regeringen har nu, utöver Saknadutredningen, även konkreta förslag på åtgärder från Riksrevisionen på sitt bord. För att garantera alla elevers rätt till skolgång är det därför dags för regeringen att agera.

Fredrik Christensson (C)

Niels Paarup-Petersen (C)

Per Lodenius (C)

Ulrika Heie (C)